

10 anys sense l'Estatut: anestesia o independència?

«L'independentisme té la tasca de bastir un relat historiogràfic que posi de manifest que si hi ha un bucle, no és el desig català de sobirania, sinó la voluntat espanyola de negar-la a tot preu»

Potser l'error més gran del catalanisme va ser renunciar a la mateixa història i abusar d'un presentisme que ho fa tot perdonable i justificable per un problema de conjuntura.

Ho penso més que mai veient com fins i tot l'independentisme tractat la sentència del TC contra l'Estatut com un fet excepcional. Ho és?

En realitat no. Quan el 1919 el catalanisme va intentar proposar la creació d'un Estat d'Autonomia amb el suport del 98% dels municipis del país, la reacció espanyola va ser el bloqueig i el boicot comercial contra els productes catalans.

Curiosament, l'operació Estatut de 1918-19 havia començat perquè Alfons XIII, veient com s'imposava la doctrina Wilson de l'autodeterminació dels pobles, havia fet un "apoyaré" en privat a Cambó prometent el seu suport a l'autonomia. Mai es va aprovar.

Tampoc es recorda gaire la campanya de boicot comercial contra Catalunya de 1932 quan es discutia l'Estatut d'Autonomia durant la 2a República Espanyola. Ni els discursos catalanòfobs que s'escoltaven des de l'estrada.

I encara menys es recorda que la llavor del tan injuriat 6 d'Octubre va ser la decisió del Tribunal de Garanties (el TC de la 2a República) de tombar i declarar inconstitucional la Llei de Contractes de Conreu del Parlament de Catalunya. El costum de declarar com a inconstitucionals lleis catalanes, ara renovat amb la prohibició dels toros o la llei de canvi climàtic, ve de lluny.

A més cal no oblidar que el cop de Primo de Rivera va tenir com un dels seus objectius principals eliminar la Mancomunitat i que Franco va provocar la guerra civil en bona part per abolir l'Estatut de Catalunya i anihilar el catalanisme.

Tot plegat demostra que la fòbia anti-catalana de les estructures de l'Estat espanyol no és pas conjuntural, sinó element constitutiu del mateix règim. I com explica Borja de Riquer, les esquerres espanyoles sempre han destacat pel seu jacobinisme.

Així doncs les diferents visions dins del catalanisme i l'independentisme no es poden deslligar de la interpretació que donen a la pròpia història. De la mateixa forma que la obsessió amb 1714 i 1939 ha portat a part del catalanisme cap al fatalisme dels qui creuen que mai serem prou forts.

Per altra banda, per cinisme o ignorància, els autoanomenats "moderats" minimitzen els efectes de la sentència del TC de 2010 i el tracten com una anècdota en termes històrics. Una anomalia, un fet puntual al qual no cal donar més importància que la mala conjuntura de tenir un TC dominat per jutges del PP.

Aquesta branca, a més, considera que el problema de Catalunya és que "no hem governat prou bé". Reclama un retorn al "pactisme" i s'emmiralla amb el PNB com si Euskadi no gaudís d'un règim fiscal propi d'una confederació en lloc del dèficit fiscal permanent que patim a

Catalunya. Però què era realment el pactisme? Vegem-ho:

El 7 de juny va fer 380 anys de la revolta dels segadors i avui en fa 10 de la sentència del TC i l'inici del procés independentista, així que és un bon moment per parlar d'un concepte el "pactisme" que les elits mediàtiques barcelonines s'han dedicat a degradar els darrers anys.

El "pactisme" original, dels segles XV al XVIII era la pràctica segons la qual a canvi d'acceptar un rei determinat (fos Trastàmara o Àustria), aquest rei havia de jurar fidelitat a les Constitucions catalanes.

Aquestes Constitucions eren efectivament pactades entre el rei i els braços (eclesiàstic, reial i militar) i eren d'obligat compliment per al monarca.

És més, entre finals del segle XVI i primera meitat del XVII hi havia debat sobre què passava si un monarca no complia amb les Constitucions catalanes. Seguia essent rei? O no?

Precisament la galeria de comtes i reis de Filippo d'Ariosto (1585), que avui es pot veure al Palau de la Generalitat va ser encarregada per la Diputació del General de la època en una d'aquestes polèmiques, en un avís del constitucionalisme català a Felip II.

En tot cas, i tornant al tema. Quan el 1640 acaba el setge de Salses (on moren uns 12.000 catalans segons les fonts), els soldats castellans i mercenaris que servien Felip IV de Castella es van allotjar a Catalunya seguint certes directrius reials.

Aquestes directrius eren contràries a les Constitucions, creaven grans tensions en els pobles forçats a acollir les tropes i estaven dissenyades perquè els soldats del rei fossin majoria allà on estiguessin, tractant els catalans com un poble ocupat.

Aquests allotjaments van provocar abusos, assassinats, violacions i bàsicament misèria generalitzada. Així doncs la Generalitat va protestar durament i va encarregar-se que els catalans tinguessin clar que allò anava contra els seus drets com a poble.

Òbviament tot plegat va importar molt poc a Felip IV o al Conde Duque de Olivares. La resposta va ser empresonar Francesc de Tamarit, un dels 3 diputats del General i intentar jutjar el President Pau Claris. A partir d'aquell moment les coses es van complicar.

En tot cas, aquí l'important és que la situació posterior va derivar del trencament reial amb la doctrina "pactista". Felip IV, violant les constitucions, havia violat les lleis de la terra i d'alguna manera es trencava la relació de fidelitat mútua.

Comparem tot plegat amb l'actualitat. Què volen dir els opinadors unionistes quan diuen que un polític català és "pactista"? No es refereixen pas a què defensi un tracte d'igual a igual entre les lleis catalanes i la legalitat espanyola.

Actualment quan diuen que algú és "pactista" vol dir que fa pactes amb Madrid encara que no es compleixin. La responsabilitat del "pactisme" ja no és bilateral, sinó una llosa que carrega la part catalana en solitari.

L'exemple més evident és l'Estatut de 2003-2010. La llei bàsica dels catalans, aprovada a Catalunya, pactada i rebaixada a Madrid i referendada a Catalunya, va ser parcialment anul·lada legalment no pel rei aquest cop sinó pel TC amb l'acord de l'establishment de Madrid. El "pacte" es va trencar unilateralment.

La conseqüència? A Catalunya el procés que ha convertit la meitat del país a l'independentisme. En molt bona part perquè el vertader "pactisme" havia estat trencat per la part espanyola. A Espanya? Llei i ordre. Brandar molt fort la Constitució i el Codi Penal i empresonar i

perseguir tothom qui defensa els drets col·lectius dels catalans.

Això sí, l'establishment espanyol, en una deriva laica, ha abandonat el nacionalcatolicisme i l'ha substituït pel nacionalconstitucionalisme en què el tribunal de la Santa Inquisició ha estat degudament substituïda pels magistrats del TC en la interpretació i lectura del llibre sagrat.

Així doncs, quan un opinador o un polític unionista parli de "pactisme", recordem-li que això requereix un pacte d'igual a igual, i que es compleixi. Cosa que no ha passat mai per part del poder a Madrid, que sempre troba una excusa o un artefacte legal per mantenir el poder.

Tal com ho veig jo doncs, aquí els vertaders "pactistes" són els independentistes que van creure en l'Estatut com un pacte entre iguals que calia complir. Vendre els vots a Madrid per quedar bé, com alguns feien abans i sovint es fa ara, no és "pactisme" sinó una altra cosa.

Deu anys després de la sentència infame contra l'Estatut, els fets i les desenes d'intents de pacte pel concert econòmic o un referèndum acordat demostren que la voluntat de fer un pacte entre iguals només existeix a la part catalana.

En aquest sentit, l'independentisme té la tasca de bastir un relat historiogràfic que posi de manifest que si hi ha un bucle, no és el procés ni el desig català de sobirania, sinó la voluntat espanyola de negar-la a tot preu. Una voluntat immutable a través dels segles.

De tot plegat se'n pot aprendre i apostar per un Estat independent que no depengui de les arbitrarietats del poder espanyol o es pot seguir en la bombolla retòrica de l'autonomisme que anestesia el país mentre Madrid completa el seu projecte imperial. Nosaltres triem.

PD. Per desenvolupar la qüestió, recomano llegir 'Els orígens ideològics de la Revolució Catalana de 1640' de l'Antoni Simon, editat per l'Abadia de Montserrat i 'Anar de debò' de Borja de Riquer, editat per la Rosa dels Vents.